

Zdania nadrzędne i podrzędne – ćwiczenia

Aby utrwalić wiedzę o zdaniach nadrzędnych i podrzędnych, rozwiąż proste ćwiczenia. Pamiętaj, że pytania odnoszą się także do zdań podrzędnie złożonych. U dołu artykułu podajemy odpowiedzi.

1. Określ, czy dane zdanie jest prawdziwe, czy fałszywe:

- Zdanie podrzędne to główne zdanie składowe w zdaniu podrzędnie złożonym.
- Aby w zdaniu złożonym podrzędnie znaleźć zdanie nadrzędne lub podrzędne, szukamy orzeczenia.
- Orzeczenie w zdaniu łatwo rozpoznać – jest nim każdy czasownik.

2. Zdanie nadrzędne poznajemy po tym, że:

- W zdaniu złożonym występuje jako pierwsze w kolejności zdanie składowe.
- Wskazuje podmiot, który w zdaniu podrzędnym pozostaje domyślny.
- Wprowadza treść, którą następnie uzupełnia, objaśnia czy rozwija drugie zdanie – podrzędne.

3. Które z podanych zdań jest zdaniem złożonym podrzędnie podmiotowym?

- On widział wypadek, więc opowiadał nam o nim.
- O wypadku opowiadał ten, kto widział wypadek
- Opowiadał nam o wypadku, którego był świadkiem.

4. Które z podanych zdań jest zdaniem złożonym podrzędnie orzecznikowym?

- Zobaczyłem zamek, jaki sobie wyobrażałem.
- Wyobrażałem sobie zamek, jaki teraz zobaczyłem.
- Zamek był taki, jak go sobie wyobrażałem.

5. Które z podanych zdań jest zdaniem złożonym podrzędnie przydawkowym?

- Wczoraj oglądałem w kinie interesujący film.
- Film, który oglądałem wczoraj, był interesujący.
- Poszedłem do kina, by obejrzeć interesujący film.

6. W którym zestawie znalazły się wyłącznie zdania podrzędnie złożone dopełnieniowe?

- Karol powiedział koledze, że zaraz przyjdzie. Psa powierzę temu, kto się nim najlepiej zajmie. Prosiłam mamę, żeby mi pomogła.
- Nie obawiaj się, że on ci coś zrobi. Pozostał taki, jaki był dawniej. Sztorm szalał, ale statek zawinął do portu.

c. Ona powiedziała jedno, on usłyszał drugie. Uczył się tak, jakby od tego zależało życie. Pojechaliśmy na wieś, żeby kupić zdrowe warzywa.

7. W którym zestawie znalazły się wyłącznie zdania podrzędnie złożone okolicznikowe?

- a. Pracę domową odrobiłem tak, jak umiałem. Ania powiedziała, że jutro obchodzi urodziny. Ile wiedział, tyle przekazał innym.
- b. Nie napisałem rozprawki, bo nie zanotowałem tematu. Wakacje spędzę tam, dokąd zabiorą mnie ciocia i wujek. Od razu zrobiło się wesoło, kiedy słońce wyszło zza chmur.
- c. Uczył się tak, jakby od tego zależało życie. Ciocia i wujek zabierają mnie na wakacje, ale nie wiem dokąd. Ania zaprosiła na urodziny, które przypadają jutro.

8. „Mama niepokoiła się tak, że nie mogła zasnąć” to zdanie złożone podrzędnie okolicznikowe...:

- a. sposobu
- b. przyczyny
- c. stopnia i miary

9. Do zdania „Nagle usłyszeliśmy hałas” dopisz drugie zdanie tak, aby powstało zdanie podrzędnie złożone...:

- a. przydawkowe
- b. okolicznikowe przyczyny

10. Określ rodzaj zdania podrzędnie złożonego (przy okolicznikowych podaj konkretny typ):

- a) Mogła kupić sobie nową płytę, bo odłożyła na to pieniądze.
- b) Nagle zrobiło się tak ciemno, jakby nadeszła noc.
- c) Puchar będzie tego, kto zgromadzi najwięcej punktów.
- d) Pracuj tak, byś spotykał się z pochwałami.
- e) Dostał piątkę, mimo że tak bardzo się niepokoił o ocenę.
- f) Tego nagrodzimy, kogo wyłonią wieloetapowe zmagania.
- g) Jechał na rowerze, dokąd go oczy poniosły.
- h) Napiszesz sprawdzian świetnie, jeśli tylko będziesz chciał.
- i) Stało się to, na co czekali.
- j) Zanim skończył wypracowanie, zabrzmiał dzwonek.
- k) Wreszcie została, kim chciała zostać.
- l) Aby dobrze napisać klasówkę, uczył się całą sobotę.

Odpowiedzi:

- 1. a – fałsz, b – prawda, c – fałsz
- 2. c
- 3. b
- 4. c
- 5. b
- 6. a
- 7. b
- 8. c

9. a – np. ...który pochodził z nieznanego źródła, b – np. ...bo/ponieważ/dlatego, że ktoś głośno zastukał do drzwi frontowych

10. a – okol. przyczyny, b – okol. stopnia i miary, c – przydawkowe, d – okol. sposobu, e – okol. przyzwolenia, f – dopełnieniowe, g – okol. miejsca, h – okol. warunku, i – podmiotowe, j – okol. czasu, k – orzecznikowe, l – okol. celu